

OSVRT NA KNJIGU:

“MALA ENCIKLOPEDIJA KVALITETE”**Upoznajmo normu ISO 9000 - I. dio, dr. sc. Nenad Injac****REVIEW OF THE BOOK:****SMALL ENCYCLOPAEDIA ON QUALITY****Let's study ISO 9000 norm, I part Nenad Injac, Ph. D.**

UDK 658.56:006.83

Svjedoci smo trenutka izlaska iz tiska i početka primjene prvog dijela Male enciklopedije kvalitete naslova: *Upoznajmo normu ISO 9000*. Autor knjige je dr. sc. Nenad Injac, izdavač OSKAR Centar za razvoj i kvalitetu Zagreb. Urednik i jedan od recenzenata je dr. sc. Seka Kugler, dok je drugi recenzent prof. dr. sc. Marko Bešker. Lektor prvog dijela enciklopedije je dr. sc. Branko Polić, a grafički ju je uredio Ante Magzan.

Autor je knjigu posvetio svom učitelju prof. dr. sc. Zvonimiru Vukoviću. Knjiga je objavljena kao dio znanstvenoistraživačkog projekta "Sustav upravljanje kvalitetom u hrvatskom gospodarstvu" a financiralo ga je Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske.

Knjiga "Upoznajmo normu ISO 9000" sadrži: 1. Uvod; 2. Osnovne podatke o ISO normama; 3. Osnove teorije kvalitete; 4. Kratak pregled razvoja unutarnje i vanjske kontrole proizvodnje; 5. Moguće prednosti i nedostaci kod primjene serije normi ISO 9000ff; 6. Serije normi vezane za sustave za osiguranja kvalitete; 7. Serija normi ISO 9000ff; 8. Elementi norme ISO 9001 i 9. Literatura. Na početku uz uobičajenu bibliografsku stranicu i naslovnicu (sl. 1) nalazi se predgovor koji potpisuje autor u Beču 1998. godine i Bilješke o piscu. Na kraju knjige su tri reklamne poruke od kojih se posebno doimlje efektivna propaganda poruka Croatia Airlinesa. Tvrde su korice, ugodne plave boje, a opseg 240 stranica formata 210 x 150.

Namjenu i kratki sažetak sadržaja knjige autor je iznio u uvodu izrađenom u veljači 1998. godine.

Mala enciklopedija kvalitete po autoru je pokušaj, nadamo se i prognoziramo uspješan, upoznavanja čitatelja s bogatom teorijom i praksom kakvoće. U ovom prvom dijelu obrađeni su svi osnovni pojmovi i definicije, kratka povijest i pregled najvažnijih normi vezanih za kakvoću. Tematika je obrađena kroz 100 točaka-pitanja. Nakon sažetih odgovora na postavljena pitanja slijedi obrazložene odgovora, ponekad potkrijepljeno ilustracijom.

Iza posljednjih 20 odgovora, nakon obrazloženja, dana su pitanja za provjeru podudarnosti sa zahtjevima norme ISO 9001. Slično kao što je to urađeno u knjizi "ISO 9000 sustavi upravljanja kakvoćom: smjernice za poduzeća zemalja u razvoju" na koju smo se osvrnuli u časopisu "Naše more" br. 43(3-4)/97. strana 158-159.

Slika 1. Naslovnica knjige
Figure 1. The cover page of a book

Prema našoj procjeni knjiga zadovoljava ono što je autor postavio kao cilj. Osim toga, ona je pravo osvježenje u izdanjima o normama niza ISO 9000 tisuće. U knjizi se može naći niz korisnih spoznaja do sada nedoavljenih na hrvatskom jeziku, te niz praktičnih preporuka za primjenu niza normi ISO 9000.

Knjiga je vrlo čitko pisana i teme su potkrijepljene nizom primjera i usporedbi sa svakodnevnim svima bliskim pojmovima (iz športa, usluga u restoranu, iz medicine).

Posebno su dojmive usporedbe projekta uvođenja sustava kakvoće s projektima gradnje tvornica. Smatramo da je autor ovom knjigom postavio znanstvene temelje za primjenu i razvoj sustava kakvoće u Hrvatskoj.

U obrazloženju odgovora na pitanje: "Zašto se danas u cijelom svijetu ujedinjavaju vanjska i unutarnja kontrola kvalitete i stvara sustav za upravljanje kvalitetom?" postavljenom u 47. točki knjige autor posredno daje svoj optimistički stav i smjernicu razvoja najmanjih zemalja svijeta, uključujući i Hrvatsku.

Knjiga se može čitati po pitanjima, odnosno točkama, po grupama, po poglavljima i kao cjelovit tekst što joj daje dodatnu prednost.

* mr. sci. Jadran Šundrica
Veleučilište u Dubrovniku, Dubrovnik

Vanjsko osiguravanje kakvoće				Naslov odjeljka u ISO 9001	Vodič za upravljanje kakvoćom ISO 9004-1	Putokaz ISO 9000-1
Zahtjevi			Upute za primjenu ISO 9000-2			
ISO 9001	ISO 9002	ISO 9003				
4.1 ●	●	■	4.1	Odgovornost uprave	4	4.1; 4.2; 4.3
4.2 ●	●	■	4.2	Sustav kakvoće	5	4.4; 4.5; 4.8
4.3 ●	●	●	4.3	Ocjena ugovora	□	8
4.4 ●	□	○	4.4	Nadzor nad zamišlju	8	
4.5 ●	●	●	4.5	Nadzor nad dokumentima i podacima	5.3; 11.5	
4.6 ●	●	□	4.6	Nabava	9	
4.7 ●	●	●	4.7	Nadzor nad proizvodom koji daje korisnik	□	
4.8 ●	●	○	4.8	Prepoznavanje i pronalazljivost proizvoda	11.2	5
4.9 ●	●	□	4.9	Nadzor nad procesom	10; 11	4.6; 4.7
4.10 ●	●	○	4.10	Pregled i ispitivanje	12	
4.11 ●	●	●	4.11	Nadzor nad uređajima za pregled, mjerenje i ispitivanje	13	
4.12 ●	●	●	4.12	Stanje pregleda i ispitivanja	11.7	
4.13 ●	●	○	4.13	Nadzor nad neusklađenim proizvodom	14	
4.14 ●	●	○	4.14	Popravne i završne radnje	15	
4.15 ●	●	●	4.15	Rukovanje, uskladištenje, pakiranje, čuvanje i dostava	10.4; 16.1; 16.2	
4.16 ●	●	○	4.16	Nadzor nad zapisima kakvoće	5.3; 17.2; 17.3	
4.17 ●	●	○	4.17	Unutrašnje nezavisno ocjenjivanje kakvoće	5.4	4.9
4.18 ●	●	○	4.18	Izobrazba	18.1	5.4
4.19 ●	●	□	4.19	Održavanje	16.4	
4.20 ●	●	○	4.20	Statističke tehnike	20	
				Ekonomičnost kakvoće	6	
				Sigurnost proizvoda	19	
				Marketing	7	

Objašnjenje znakova: ● = Opći zahtjev; ○ = Manje obuhvatni zahtjevi od normi ISO 9001 i ISO 9002; □ = Odsutan element

Slika 2. Dio dohotka D hrvatske norme HRN EN ISO 9000-1:1996
Figure 2. The part of income of D Croatian norm HRN EN ISO 9000-1:1996

Mišljenja smo da je ovo najkvalitetnije izdanje od dosad tiskanih knjiga o normama ISO 9000 u Hrvatskoj i ne dvojimo da će se cjelokupna naklada brzo prodati i da će uskoro izaći i ostale od najavljenih pet knjiga.

Potaknuti pozivom u predgovoru i u radu knjige iznosimo neke manje primjedbe i sugestije izdavaču, recenzentima, lektoru i autoru, iako je on samozatajno preuzeo svu odgovornost za eventualne propuste.

Smatramo da bi zbog nepristranosti bolje bilo da recenzent i urednik ne bude ista osoba. Uredništvo odnosno urednik u ovom je slučaju moglo preuzeti dio poslova vezanih za ažuriranje priloga s novim izdanjima normi ISO 9000. Konkretno, usporedna matrica elemenata modela sustava za osiguravanje kakvoće prikazana u točki 77 je preuzeta iz povučenog izdanja norme. Prema našem mišljenju bolje bi bilo za usporedbu citirati dio dodatka D hrvatske norme HRN EN ISO 9000-1:1996 prikazan na slici 2.

Kroz sljedeća izdanja "Male enciklopedije kvalitete" moglo bi se malo osvrnuti na rad Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo i objaviti sve do sad tiskane hrvatske norme kao i rezultate postignute u ovom području u Hrvatskoj.

Lektor je konstruktivno korektno prošao kroz ovu zahtjevnju materiju. Međutim, korisnicima bi olakšalo kad bi se smanjile razlike između terminologije korištene u knjizi i one rabljene u normama DZNM.

Preferirali bi, također, da u odgovoru na 68. pitanje piše vojne umjesto armijske norme.

Na kraju bismo kao sugestiju, uputili poziv za više primjera iz uslužbenih djelatnosti kod tumačenja zahtjeva 4.1 sa 4.20.

Bibliografija navedena na kraju knjige nije izravno povezana s tekstom pa je mogla biti i bogatija, a kao dodatak se moglo knjizi pridodati normu HRN EN ISO 9001 na hrvatskom jeziku te indeks.

Nadamo se da s ovim primjedbama nismo ni malo umanjili vrijednost ovog do sada najboljeg izdanja s područja kakvoće. Čestitamo autoru, uredništvu i izdavaču i želimo što prije vidjeti i druge dijelove enciklopedija s informacijama o kakvoći

Iako ne znamo u kolikoj nakladi je tiskana ova knjiga preporučujemo je svim stručnim knjižnicama, stručnjacima za kakvoću i menadžerima na svim razinama odlučivanja.

Zbog ugrađenog znanstvenog pristupa knjiga može poslužiti i kao dopunski udžbenik za predmete Upravljanje kakvoćom, Osiguravanje kakvoće i Potpuno upravljanje kakvoćom na visokoučilišnim institucijama u Hrvatskoj, a zbog jednostavnog i jasnog izražaja, i kao osnova upoznavanja učenika završnih razreda srednjih škola za upoznavanje s normom ISO 9000. Ona je već našla mjesto u knjižnici Veleučilišta u Dubrovniku.

Rukopis primljen: 11. 06. 1998.